

El risc de competir

JOSEP OLIVER

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 26.04.08

En aquests temps d'incertesa, inquieta en gran manera la resposta de la nostra economia a les noves condicions, internes i externes. La nostra menor dependència de la construcció residencial ¿ens confereix més capacitat per aguantar? O, per contra, ¿potser la nostra exposició exterior afegeix debilitats? Vegem els dos aspectes.

Pel que fa a les relacions amb l'exterior, Catalunya sobresurt entre les autonomies espanyoles per la seva elevada obertura exterior (sigui internacional o amb la resta d'Espanya), perquè ha crescut els últims anys en el conjunt europeu i mundial, en detriment dels tradicionals mercats espanyols. Així, les vendes catalanes de béns a Espanya han presentat una contínua caiguda relativa des de la incorporació espanyola a l'actual Unió Europea el 1986, de forma que el seu pes s'ha reduït des del 38% fins al 32% del PIB des de principis de la dècada. El procés s'ha accentuat des d'aleshores. En la relació comercial amb la resta del món, la tendència ha estat la contrària: notable augment de les nostres exportacions de mercaderies (del 13% al 26% entre el 1986 i el 2001). I en l'àmbit dels serveis, la nostra dependència exterior també ha augmentat amb intensitat, de forma que en l'actualitat venem a Espanya més del 13% del PIB (i prop del 9% a l'estranger). En total, l'economia catalana presenta un grau d'obertura molt elevat, amb més del 80% del PIB exportat a la resta de l'Estat o del món.

L'exposició exterior de l'economia catalana la situa en una posició més delicada al canvi de cicle que altres regions espanyoles perquè està més

afectada pel que passi més enllà de les nostres fronteres. És per aquest motiu que l'evolució cíclica de Catalunya els pròxims trimestres dependrà, críticament, de l'abast final de la frenada en curs en l'economia europea, com l'experiència del 2001 al 2004 va posar en relleu. Llavors, l'estancament europeu es va traduir en una notable minoració del nostre creixement que es va allargar tres anys.

MÉS ENLLÀ de l'àrea de l'euro, a més a més, el preu de la nostra divisa condiona el nostre futur immediat: aquesta és la primera vegada que, en una etapa complexa, en comptes de devaluar la nostra moneda, la revaluem. Un canvi certament espectacular, que afegeix més tensions en el front exterior i que ens afectarà de manera més negativa que altres autonomies menys turístiques (previsions a la baixa, per exemple, dels creuers provinents dels Estats Units) o amb una menor propensió exportadora en béns.

En segon lloc, aquesta vinculació exterior es contraresta, parcialment, amb un menor pes del sector immobiliari. El 2007, l'ocupació en la construcció representava a Catalunya el 12,5% del total, una xifra inferior al 13,3% de mitjana espanyola, i lluny dels valors del País Valencià (14,8%), Múrcia (17,1%) o Andalusia (15,2%), amb Madrid molt per darrere (10,5%). No obstant, i tenint en compte aquestes dades, s'ha de recordar que l'aportació de la construcció al creixement de l'ocupació catalana els anys 2000-2007 s'ubica entre les més elevades d'Espanya, amb un 22,8% dels llocs de treball creats (uns 170.000 del total de gairebé 750.000), enfront del 20,2% espanyol. Direm de passada que les mesures anunciades per la Conselleria d'Economia, pel seu fort impuls inversor, constitueixen un aspecte positiu que mereix consideració. Una potent obra pública, un reforç de la

rehabilitació i el foment de la vivenda protegida, segur que mitigaran part dels impactes negatius que hi ha en curs. Amb tota seguretat seran punts forts en suport del creixement de la nostra economia.

A LA LLUM de tot l'anterior, ¿és previsible una resposta més continguda de Catalunya a la desacceleració en curs? Ho dubto. Fins i tot tenint en compte la solidesa de part de la nostra estructura productiva, la més industrial i vinculada al sector exterior. Perquè és justament aquest sector el més exposat a les condicions internacionals que, per bé o per mal, els pròxims trimestres tindran un recorregut complex. I perquè a la demanda turística (sigui espanyola, europea o americana) també l'esperen temps difícils.